

לקוטי תורה • פרשת שלח • מאמר 6

ענין הנסכים

ענין הנסכים

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/shelach/6](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/shelach/6)

1 ענין הנסכים. כתיב בפ' צו (ז' י"ח) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו כו' וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם

לברכה] (פ"ק [פרק קמא] דזבחים י"ג ב' כ"ח ב' ושאר דוכתי)

ענין הנסכים. נאמר בפרשת צו (7:18): "ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו" וכו'. וחכמינו זכרונם לברכה אמרו (בפרק הראשון של זבחים, 13b [ו] 28b, ובמקומות נוספים)

בשתי אכילות הכתוב מדבר כו' ואחת אכילת מזבח. וצריך להבין ענין הקרבנות שהיו מקריבין ע"ג [על גבין] המזבח מן הבקר כו'.

שהכתוב מדבר בשתי אכילות וכו', ואחת מהן היא אכילת המזבח. ויש להבין את ענין הקרבנות שהיו מקריבים על המזבח מן הבקר וכו'.

ולמה נק' בשם אכילה כנ"ל וכמ"ש (ויקרא ג' י"א) לחם אשה לה' וכתוב לחמי לאשי כו'.

ומדוע הדבר נקרא בשם "אכילה", כנזכר לעיל, וכמו שנאמר (ויקרא 3:11): "לחם אשה לה'", וכן נאמר: "לחמי לאשי" וכו'.

ולהבין ענין הנסכים שהיו מנסכין היין ע"ג [על גבין] המזבח ויורד לשיתין (סוכה מ"ט א') שמחוללין ויורדין עד התהום אשר הוא לכאורה פלא היפך הקרבן

ויש להבין גם את ענין הנסכים: היו מנסכים את היין על המזבח והוא היה יורד לשיתין (סוכה 49a), שהם חלולים ויורדים עד התהום. לכאורה זהו דבר פלא, והוא היפוכו של הקרבן,

שהוא בחי' העלאה שהיה שוחט הפר או הכבש בחי' חי ונוטל חיותו ממנו שהחיות עולה למעלה

שענינו העלאה: היו שוחטים את הפר או את הכבש, שהם מבחינת החי, ונוטלים מהם את חיותם, כך שהחיות עולה למעלה;

וגם עתר ענן הקרבן עולה למעלה אבל הנסכים הן מצומח ומורידין למטה לתהום. ולמה הנסכים דוקא יין.

וגם עשן ענן הקרבן עולה למעלה. אבל הנסכים הם מן הצומח, והם מורידין למטה, אל התהום. ומדוע הנסכים הם דוקא יין?

וגם שהקרבן אינו לריח ניחוח אלא עם הנסכים כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] (בפ"ב [בפרק ב'] דברכות י"ד סע"ב [סוף עמוד ב]) כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין כו' כזבח בלא נסכים ועמ"ש עוד מזה סד"ה ויקהל משה.

ועוד: הקרבן אינו לריח ניחוח אלא בצירוף הנסכים, כפי שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (בפרק השני של ברכות, בסוף 14b): "כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין וכו', "כזבח בלא נסכים". ועיין עוד בעניין זה בסוף המאמר המתחיל "ויקהל משה".

והענין הוא ע"פ מ"ש ויין ישמח לבב כו' החדלתי את תירושי המשמח אלקים כו' כי שמחה הוא בחי' גילוי העולם שע"י היין או ביום חתונתו ושמחת לבבו יוצא העלם ומצפוני לבבו מן העלם לגילוי.

והענין הוא על פי מה שנאמר: "ויין ישמח לבב" וכו', "החדלתי את תירושי המשמח אלקים" וכו'. כי שמחה היא בחינת גילוי של הנסתר: באמצעות היין, או "ביום חתונתו" ובשמחת לבבו, יוצאים הנסתר והמעמקים שבלבו מן העלם אל הגילוי.

כי הנה בכל דבר הנמצא במציאות יש בחי' פנימית ובחי' חיצונית. פנימית הוא בחי' קבלת שפעו וחיותו ודביקותו בעילתו. וחיצונית הוא בחי' השפעה לזולתו. כי אין לך עשב כו' שאין לו מזל כו'.

הנה, בכל דבר המצוי יש בחינה של פנימיות ובחינה של חיצונית. הפנימיות היא הבחינה שבה הוא מקבל את השפע ואת החיות שלו, ודבוק בעילתו. החיצונית היא הבחינה שבה הוא משפיע על מה שמחוץ לו. שהרי "אין לך עשב כו' שאין לו מזל כו'".

2 והנה בכל פרי או עשב או תבואה יש ב' בחי' טעם הפרי שהוא בחי' רוחני ועצם ממשות הפרי

והנה בכל פרי, עשב או תבואה יש שני היבטים: טעם הפרי, שהוא ההיבט הרוחני, ועצם ממשותו של הפרי.

והרי בבחי' הטעם יש ב' כחות כח לקבל שפעו מן כוכבי מרום שהן המצמיחים כמ"ש ממגד תבואת שמש וממגד גרש ירחים.

ובחיבט של הטעם יש שני כוחות. [האחד הוא] הכוח לקבל את השפע שלו מן הכוכבים שברום, שהם המצמיחים, ככתוב: "וממגד תבואת שמש וממגד גרש ירחים".

3 וכן כל כוכב פרטי מצמיח עשב פרטי. וכח ההשפעה להשפיע שפעו וטעמו בגוף חומר הפרי וכן גבוה מעל גבוה.

כך גם כל כוכב פרטי מצמיח עשב מסוים. ויש גם כוח של השפעה, להעניק את השפע ואת הטעם שלו אל הגוף, אל החומר של הפרי. וכך גם "גבוה מעל גבוה".

וכן בבחי' החי חיותו שהוא בחי' פנימית ורוחנית הוא דבוק בעילתו שהוא בחי' פני אריה פני שור שבמרכבה.

כך גם בדרגת החי: חיותו, שהיא הבחינה הפנימית והרוחנית, דבוקה במקורה, שהיא בחינת פני אריה ופני שור שבמרכבה.

4 וכןודע שפני אריה הוא מקור נפש החיות ופני שור הוא מקור נפש הבהמות כו' והחיות שמחיה את גוף ובשר

כידוע, פני האריה הם המקור לנפש החיות הטורפות, ופני השור הם המקור לנפש בהמות הבית, וכו'. והחיות שמחיה את גוף הבהמה ואת בשרה

הבהמה הוא בחי' חיצוניות ועד"ז בבחי' נפש האדם שרש ופנימי' [ופנימיות / ופנימית] הנפש דבוק בעילתו בחי' פני אדם לקבל חיותו וחיצוניות הנפש הוא ההשפעה שמחיה את הגוף

היא בחינת חיצוניות. וכך גם בנפש האדם: שורש הנפש ופנימיותה דבוקים במקורם, בבחינת פני אדם, כדי לקבל משם את חיותם; וחיצוניות הנפש היא ההשפעה שמחיה את הגוף.

וכן במלאכים כתיב ומקבלין דין מן דין שהכח שיש במלאך לומר קדוש הוא מקבל מלמעלה כמ"ש וכן גם במלאכים נאמר "ומקבלין דין מן דין": הכוח שיש למלאך לומר "קדוש" מתקבל אצלו מלמעלה, כפי שנאמר, כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם ונותנים גם כן רשות זה לזה שהוא בחי' השפעתו למלאך אחר זולתו המקבל שפעו ממנו.

"כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם". וכן הם גם "נותנים רשות זה לזה" — זו בחינת ההשפעה שלו למלאך אחר, שאינו הוא עצמו, המקבל ממנו את השפע.

ועד"ז בכללות השתלשלות העולמות וז"ש [וזהו שכתוב] בע"ח [בעץ חיים] שכל ההשתלשלות עילה ועלול הוא מבחינת חיצונית כו' (ר"ל [רוצה לומר] שסדר ההשתלשלות הוא שחיצונית העליון נעשה פנימית לתחתון משא"כ פנימית העליון אינו יורד למטה לתחתון וכמ"ש מזה ג"כ באגה"ק [באגרת הקודש] בסופו וז"ל [וזה לשונו]

וכך גם בכללות השתלשלות העולמות. וזהו [פירוש] מה שכתוב בעץ חיים, שכל ההשתלשלות, עילה ועלול, היא מבחינת חיצונית, וכו'. (כלומר, סדר ההשתלשלות הוא שחיצוניות העליון נעשית פנימיות לתחתון, ואילו פנימיות העליון אינה יורדת למטה אל התחתון. וכך כתוב גם על כך באגרת הקודש, בסופה; וזו לשונה:

ועוד זאת כמ"ש בפני לא יראו שפנימית העליון אינו יכול לירד למטה רק חיצוניותו ובחי אחוריים שהוא נובלות חכמה עילאה וע' מזה ג"כ בד"ה ששים המה מלכות כו')
 "ועוד זאת, כמו שכתוב: 'ופני לא יראו' — פנימיות העליון אינה יכולה לרדת למטה, אלא רק חיצוניותו ובחינת אחוריים, שהיא נובלות חכמה עילאה". ועיינו גם בעניין זה במאמר המתחיל "ששים המה מלכות", וכו'.

הרי שבכל הנמצאים יש בחינת פנימית שהוא מלשון פנים (וע' בזהר אמור צ"ג ב' ע"פ בקשו פני) שפירושו לשון פונה כי פנו אלי כו'

הרי שבכל הנמצאים יש בחינת פנימיות, שהיא מלשון פנים (ועיינו בזהר, אמור, צ"ג ב', על הפסוק "בקשו פני"), שפירושה לשון פנייה, כמו "כי פנו אלי", וכו',

אל תפן כו' שהוא בחי כל עילה שפונה ודבוק בעילתו וחיצוניות הוא בחינת השפעת שפעו לחוץ ויש בחינה ממוצעת שהוא בבחי' עצמי [עצמיות] שמחבר ב' הכחות הנ"ל

"אל תפן", וכו'. זו בחינת כל עילה, הפונה אל עילתו ודבוקה בה. והחיצוניות היא בחינת השפעת השפע שלה החוצה. ויש בחינה ממוצעת, שהיא בחינת העצמיות, המחברת בין שני הכוחות האמורים.

(י"ל [יש לומר] ששלשה בחינות אלו הן חב"ד [חכמה בינה ודעת] חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד] וע' בע"ח [בעץ חיים] שכ"ו [שער כ"ו] פ"א ואפשר שזהו ג"כ ענין שבכל כלי יש ג' בחי' פנימי אמצעי חיצון שסימנם סת"ר [סוף תוך ראש] סוף תוך ראש וכמ"ש במ"א) וג' כחות אלו הן בחי' אברהם יצחק ויעקב.

(אפשר לומר שלוש בחינות אלו הן חכמה, בינה ודעת; חסד, גבורה ותפארת; [ו] נצח, הוד ויסוד. ועיינו Etz Chaim, Sha'ar 26, chapter 1. ואולי זהו גם עניינן של שלוש הבחינות שיש בכל כלי — פנימי, אמצעי וחיצון — שסימנן סת"ר: סוף, תוך, ראש, כפי שנכתב במקום אחר.) ושלושת הכוחות הללו הם בחינותיהם של אברהם, יצחק ויעקב.

כי אברהם בחינת חסד ומים שיורדים מלמעלה הוא בחי' כח ההשפעה ויצחק בחינת אש שטבעו לעלות ויעקב הוא בחינת בריח התיכון שמבריא ומחבר ב' הכחות כאחד.

כי אברהם, בחינת חסד ומים היורדים מלמעלה, הוא בחינת כוח ההשפעה; יצחק הוא בחינת אש, שטבעה לעלות; ויעקב הוא בחינת "הבריח התיכון", העובר ומחבר את שני הכוחות כאחד.

5 וזהו ענין ויין ישמח לבב אנוש פי' שהיין הוא מעורר גילוי פנימית הנפש מן ההעלם לגילוי

וזהו ענין ויין ישמח לבב אנוש: פירושו של דבר הוא שהיין מעורר את גילוי הפנימיות של הנפש, מן ההעלם אל הגילוי.

והיינו לפי שהיין טמון ונעלם בענביו ויוצא מן ההעלם ע"כ טבעו לעורר גילוי ההעלם וכל השותה יין פניו מאדימות שהוא גילוי ההעלם

וזאת משום שהיין טמון ונעלם בענביו, והוא יוצא מן ההעלם; לכן טבעו לעורר את גילוי של הנעלם. כל השותה יין פניו מאדימות, וזהו גילוי של הנעלם.

והיינו כי הנפש החיונית מלוכשת היא בדם והיין מעורר התגלות פנימית הדם וממילא מתגלה ג"כ פנימית הנפש החיונית המלוכשת בפנימית הדם

כלומר, הנפש החיונית מלוכשת בדם, והיין מעורר את גילוי פנימיות הדם; וממילא מתגלה גם פנימיות הנפש החיונית, המלוכשת בפנימיות הדם.

אך אם שותה יותר מדאי גובר עליו השינה שהוא מחמת ריבוי גילוי ההעלם אין הכלי יכול לקבל רוב אור גילוי פנימית:

אך אם הוא שותה יותר מדי, השינה גוברת עליו. זאת משום שריבוי הגילוי של הנעלם גדול כל כך, שהכלי אינו יכול להכיל את האור הרב של גילוי הפנימיות.

6 ב ומעתה נבא לבאר הטעם שהקרבנות נק' לחם ומאכל. כי הנה פעולת המאכל לחבר חיות הנפש עם הגוף. והגם שבכח הנפש עצמו יש כח ההתפשטות להחיות הגוף.

2. כעת נבוא להסביר מדוע הקרבנות נקראים לחם ומזון. תפקידו של המזון הוא לחבר את חיות הנפש עם הגוף. ואף שיש בנפש עצמה כוח להתפשט ולהחיות את הגוף,

אך אעפ"כ [אף על פי כן] אינו פועל פעולתו אלא ע"י הלחם וכמ"ש ולחם לבב אנוש יסעד וכתיב וסעדו לבכם עיין בפרש"י [בפירוש רש"י / בפירוש רש"י] פ"י שהלחם סועד ומעלה את הלב לקבל החיות מן המוח

אף על פי כן, הנפש אינה פועלת את פעולתה אלא באמצעות הלחם, ככתוב: "ולחם לבב אנוש יסעד", וכן כתוב: "וסעדו לבכם" (ראו פירוש רש"י). הכוונה היא שהלחם תומך בלב ומעלה אותו, כדי שיוכל לקבל חיות מן המוח

(כי סעד הוא ענין סמך שלא יפול כמו להכין אותה ולסעדה) (בישעיה ס"ט) דהיינו שלא תמוט

(כי "סעד" פירושו תמיכה, כדי שהדבר לא יפול, כמו "להכין אותה ולסעדה") (בישעיה, פרק ט'), כלומר, כדי שלא תתמוטט.

והיינו אחר שיתברר המאכל באצטומכא שהפסולת וחיצונית שבמאכל נדחה לחוץ והולך דרך הקרביים לחוץ והמובחר שבו עולה ללב ולמוח ואז יורד חיות מן המוח ללב ולכל האברים.

וזה לאחר שהמזון מתברר בקיבה: הפסולת והחלק החיצוני שבמזון נדחים החוצה ועוברים דרך המעיים אל מחוץ לגוף, ואילו החלק המובחר שבו עולה ללב ולמוח. אז יורדת חיות מן המוח אל הלב ואל כל האיברים.

כך עדי"מ זה יובן למעלה דהנה כתיב ואתה מחיה את כולם שחיות כל העולמות הוא ע"ד דוגמא חיות הנפש בגוף שיש בו בחינת פנימית וחיצונית כנ"ל והחיבור הוא ע"י בחי' לחם (וע' בסמוך)

כך אפשר להבין, בדרך משל, גם למעלה. שהרי כתוב: "ואתה מחיה את כולם". חיותם של כל העולמות היא בדוגמת חיות הנפש בגוף, שיש בה בחינת פנימיות ובחינת חיצוניות, כפי שהוזכר לעיל; והחיבור נעשה באמצעות בחינת הלחם (וראו להלן בסמוך).

והוא ענין הקרבנות והמאכל צריך להתברר תחלה והוא ענין מ"ש וכל קרבי את שם קדשו המו מעי לו כו'

וזהו ענין הקרבנות. גם את המזון יש לברר תחילה, וזהו ענין הכתוב: "וכל קרבי את שם קדשו", "המו מעי לו" וכו'.

שיש מלאכים שהם בחי' עינים עיני ה' ויש בבחי' אזנים ויש בבחי' קרביים שהם המבררים כו' יש מלאכים שהם בבחינת עיניים, "עיני הוי"; יש מלאכים בבחינת אזניים; ויש בבחינת קרביים, והם המבררים וכו',

שהפסולת נדחה לחוץ שהוא בחי' השפעה חיצונית שיורד בריבוי השתלשלות עד שמצמיח כל חציר ותבואה וכמ"ש וממגד תבואת שמש כו'

כך שהפסולת נדחית החוצה. זוהי בחינת השפעה חיצונית, היורדת בריבוי מדרגות של השתלשלות, עד שהיא מצמיחה כל חציר ותבואה, ככתוב: "וממגד תבואת שמש" וכו'.

והמובחר עולה ללב שהוא בחי' כסה"כ [כסא הכבוד] שהוא רבוא רבבות מחנה מיכאל באהבה ומחנה גבריאל ביראה אשר בכללם נק' לב שע"י הקרבנות מן הבקר מן הצאן

והחלק המובחר עולה אל הלב, שהוא בחינת כיסא הכבוד — רבבות רבבות של מחנות: מחנה מיכאל באהבה ומחנה גבריאל ביראה, שכולם יחד נקראים "לב". כך, באמצעות הקרבנות, "מן הבקר מן הצאן",

סועד הלב העליון להיות עולה לקבל חיות מן המוח ריח ניחוח להויה והיינו שבחי הבהמה עולה בבחי פני שור וכתוב והחיות נושאות את הכסא כו'

ניתנת תמיכה ללב העליון, כדי שיעלה לקבל חיות מן המוח: "ריח ניחוח להויה". כלומר, בחינת הבהמה עולה לבחינת פני שור, ונאמר: "והחיות נושאות את הכסא" וכו'.

(וזהו וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש. כי על בהמ"ק [בית המקדש] ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מכוון לשבתך מכוון נגד שבתך זה בהמ"ק [בית המקדש] שלמעלה והוא בחינת כסא הכבוד כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער כסה"כ [כסא הכבוד] ועיין בזח"ג [בזהר חלק ג] שלח קס"א ב' דאקרי קדש הקדשים כו')

(וזהו פירוש "וביום שמחת לבו": "זה בנין בית המקדש". על בית המקדש אמרו חז"ל: "מכוון לשבתך" — מכוון כנגד מקום שביתתך; זהו בית המקדש שלמעלה, שהוא בחינת כיסא הכבוד, כמובא בעץ חיים, שער כיסא הכבוד. ועיינו בזהר חלק ג, שלח, קס"א ע"ב, שהוא נקרא "קדש הקדשים" וכו',

ותמן הוא לבא שריא כו' ועיין הקרבן נעשה ההעלאה לקבל מבחי חכמה עילאה ומלמעלה מעלה ועמ"ש בד"ה לבבתני אחותי)

"ושם שורה הלב" וכו'. באמצעות הקרבן נעשית העלאה, כדי לקבל מבחינת חכמה עילאה ומדרגות גבוהות ממנה עוד יותר. ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "לבבתני אחותי".

וזהו ענין מעשה הקרבנות בחי העלאה ובחי מאכל לחבר התפשטות החיות להחיות כל העולמות בבחי ואתה מחיה כו'

וזהו ענין מעשה הקרבנות: בחינת העלאה ובחינת מאכל, המחבר את התפשטות החיות כדי להחיות את כל העולמות, בבחינת "ואתה מחיה" וכו'.

ובחי הנסכים הוא בחי המשכות וגילוי בחי פנימית כמ"ש יאר ה' פניו אליך כו' נסך שכר להויה בחינת סובב כל עלמין וזהו יין המשמח אלקים כו' בחי המשכה מלמעלה למטה

ובחינת הנסכים היא המשכה וגילוי של בחינת פנימיות, ככתוב: "יאר ה' פניו אליך" וכו'; "נסך שכר להויה" — בחינת סובב כל עלמין. וזהו "יין המשמח אלקים" וכו': המשכה מלמעלה למטה.

(הנה החילוק בין הזבח לנסכים לכאורה הוא ב' דברים. הא' כי הזבח הוא העלאה והלחם שסועד הלב היינו ג"כ שמגביהו שיקבל החיות מהמוח.

(לכאורה, ההבדל בין הזבח לנסכים הוא בשני דברים. הראשון: הזבח הוא בחינת העלאה; וגם הלחם הסועד את הלב פירשו שהוא מרים אותו, כדי שיקבל חיות מן המוח.

הבי' כי עיי' הלחם הוא כללות התחברות הנשמה בגוף שלולי הלחם היה הנשמה מסתלקת מן הגוף עד"מ ולא היה נמשך ומתגלה אפי' [אפילו] חיצוניות החיות מהנפש בגוף ועיי' הלחם הוא התחברות והתפשטות החיות מהנשמה בגוף,

השני: באמצעות הלחם נוצרת בכללות התחברות הנשמה עם הגוף. שהרי ללא הלחם הייתה הנשמה, בדרך משל, מסתלקת מן הגוף, ולא הייתה נמשכת ומתגלה בגוף אפילו החיצוניות של החיות מן הנשמה; ובאמצעות הלחם מתחברות ומתפשטות החיות מן הנשמה אל הגוף,

אך עכ"ז [עם כל זה] פנימית החיות הוא עדיין בבחי' העלם בתוך הגוף וההתגלות היא רק בחי' חיצוני והיין משמח וממשיך גילוי הפנימית כו'.

אף על פי כן, פנימיות החיות עדיין נסתרת בתוך הגוף, ורק החיצוניות מתגלה; היין משמח וממשיך את פנימיות החיות לידי גילוי וכו'.

וכך הנמשל למעלה עם היות שעיי' הקרבן נעשה והחיות נושאות את הכסא העלאת בחי' ליבא הנ"ל לקבל מבחי' מוחא.

כך גם בנמשל למעלה: אף שעל ידי הקרבן נעשה "והחיות נושאות את הכסא" — בחינת הלב, ליבא, שהוזכרה לעיל עולה כדי לקבל מבחינת המוח, מוחא,

ומזה נמשך להיות ואתה מחיה את כולם שמהלב יוצא החיות לכל האברים, עכ"ז [עם כל זה] פנימית החיות הוא עדיין בבחי' העלם והגילוי הוא רק בחינת חיצוניות, ולהיות גילוי הפנימית ממש זהו עיי' הנסכים שהן בחי' המשכה וגם גילוי הפנימית כו'.

ומכך נמשך "ואתה מחיה את כולם" — מן הלב יוצאת החיות אל כל האיברים. אף על פי כן, פנימיות החיות עדיין נסתרת, ורק החיצוניות מתגלה. גילוי פנימיות החיות ממש נעשה באמצעות הנסכים, שהם בחינת המשכה וגם גילוי של פנימיות החיות וכו'.

אך אפשר לומר עוד עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בע"ח [בעץ חיים] שלי"ט [שער ל"ט] דרוש ה' ולפעמים התחתון עולה ג"כ בי בחי' כי לוקח גם פנימית של העליון ואז הוא ממש כמוהו כו' ע"ש.

אך אפשר לומר עוד, על פי הכתוב בעץ חיים, שער ל"ט, דרוש ה': "ולפעמים התחתון עולה גם שתי בחינות, כי הוא מקבל גם את פנימיות העליון, ואז הוא ממש כמוהו" וכו'; עיין שם.

ומה שנת' [שנתבאר] למעלה בשם הע"ח [העץ חיים] שפנימית העליון אינו יורד למטה לתחתון, אינו יורד דווקא אבל בבחי' עליי' [עלייה] התחתון לפעמים עולה כ"כ [כל כך] עד שלוקח גם פנימי' [פנימיות / פנימית] העליון כו' ועמ"ש סד"ה שובה ישראל.

ומה שהתבאר לעיל בשם עץ חיים, שפנימיות העליון אינה יורדת למטה אל התחתון, הכוונה היא שאינה יורדת דווקא; אבל מבחינת עליית התחתון, לפעמים הוא עולה כל כך עד שהוא מקבל גם את פנימיות העליון וכו'. ועיין מה שכתוב בסוף המאמר המתחיל "שובה ישראל".

וא"כ לפ"ז [לפי זה] אפשר לומר שגם ע"י הזבח וההעלאה שהוא ענין והחיות נושאות את הכסא יוכל להיות ג"כ העליה כ"כ [כל כך] לפעמים עד שלוקח גם פנימית העליון.

ואם כן, לפי זה אפשר לומר שגם באמצעות הזבח וההעלאה, שעניינם "והחיות נושאות את הכסא", יכולה לפעמים להיות עלייה גדולה כל כך, עד שהתחתון מקבל גם את פנימיות העליון.

אך עכ"ז [עם כל זה] הוא רק דרך עלייה מלמטה למעלה אבל להיות גילוי פנימית העליון למטה ממש זהו ע"י הנסכים. וזהו ענין יין המשמח אלקים שמשמח את ההעלם וההסתר הנמשך משם אלקים שלא יעלים ויסתיר שיהי' [שיהיה] גילוי הפנימית למטה)

אף על פי כן, הדבר נעשה רק בדרך של עלייה מלמטה למעלה. אבל גילוי פנימיות העליון למטה ממש נעשה באמצעות הנסכים. וזהו ענין יין המשמח אלקים: היין משמח את ההעלם וההסתר הנמשכים משם אלקים, כדי שלא יעלים ויסתיר, וכך תהיה פנימיות החיות גלויה למטה.)

(וע' בזח"א [בזהר חלק א] פ' נח דף ע' [עיינ'] תחלת ע"ב וע' בזח"ג [בזהר חלק ג] ויקרא דף ד' ע"א ע"פ שתו ושכרו דודים וד"ז ב' ויחי דף רמ"ח א').

(ועיין בזהר, חלק א, פרשת נח, דף ע', בתחילת ע"ב; וכן בזהר, חלק ג, ויקרא, דף ד' ע"א, על הפסוק "שתו ושכרו דודים"; ודף ז' ע"ב; ויחי, דף רמ"ח ע"א.)

ולכן לכל קרבן היה נסכים כי עיקר ההעלאה הוא בשביל ההמשכה שאחר כך:

לכן לכל קרבן היו נסכים, שכן עיקר ההעלאה הוא כדי להביא להמשכה שבאה לאחר מכן.

7 וזהו שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] כל הקורא ק"ש [קריאת שמע] בלא תפילין כאלו הקריב עולה בלא

מנחה וזבח בלא נסכים שאין קרבנו כלום שלא המשיך כלום בלא מנחה ונסכים

וזהו שאמרו חז"ל: "כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים" — קרבנו אינו כלום, שכן בלי מנחה ונסכים לא המשיך דבר.

(ולכאורה מגמרא זו יש קצת קושיא על הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] והרע"ב [והרבינו עובדיה מברטנורא] שכי' בפי' המשניות פי' דמנחות מ"ב דאין הלכה כר"ש [כרבי שמעון] דאמר אם היה להם פרים מרובים

(לכאורה, מסוגיה זו יש קושי מסוים על הרמב"ם ועל רבי עובדיה מברטנורא, שכתבו בפירוש המשניות, פרק ד' ממנחות, משנה ב', שאין הלכה כרבי שמעון, שאמר: "אם היו להם פרים רבים

ולא הי' [היה] להם נסכים יביאו פר אחד ונסכיו ואל יקריבו כולן בלא נסכים מיהו לפמ"ש [לפי מה שכתוב] בספר ושב הכהן במנחות שם יתיישב זה וע"ש שדחה דברי התו"ט [התוספות יום טוב]).

ולא היו להם נסכים, יביאו פר אחד ונסכיו, ואל יקריבו את כולם בלא נסכים". אולם לפי מה שכתוב בספר ושב הכהן על מנחות שם, הקושי יתיישב; עיינו שם, שם נדחים דברי התוספות יום טוב.)

וענין מנחה ונסכים הוא בחיי המשכת חב"ד [חכמה בינה ודעת] למטה כו'. כי שמן הוא בחיי חכמה שמן שצף ע"ג [על גבי] יין

ענין המנחה והנסכים הוא בחינת המשכת חכמה, בינה ודעת למטה וכו'. השמן הוא בחינת חכמה, שהרי השמן צף על פני היין;

וגם שהרי מכל דבר מוציאין שמן ואפי' מאבנים (והוא הנקרא אָלִים) והיינו לפי שכולם בחכמה עשית כו'. וכן, הרי מפיקים שמן מכל דבר, ואפילו מאבנים (והוא נקרא אָלִים). הטעם לכך הוא ש"כולם בחכמה עשית" וכו'.

ע"כ נמצא בכל דבר בחיי שמן שהוא בחיי חכמה והסולת שבמנחות הוא בחיי דעת כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין התינוק יודע לקרות כו'

נמצא אפוא שבכל דבר יש בחינת שמן, שהיא בחינת חכמה. והסולת שבמנחות היא בחינת דעת, כפי שאמרו חז"ל: "אין התינוק יודע לקרות" וכו';

וכן אמרו עץ הדעת חטה היתה והנסכים שהם יין הוא בחיי בינה הרי שמנחות ונסכים הוא בחיי המשכת חב"ד [חכמה בינה ודעת] למטה ובלעדן לא המשיך כלום למטה

וכן אמרו: "עץ הדעת חיטה הייתה". והנסכים, שהם יין, הם בחינת בינה. נמצא שהמנחות והנסכים הם בחינת המשכת חכמה, בינה ודעת למטה, ובלעדיהם לא המשיך דבר למטה.

(ומבואר למעלה דחב"ד [דחכמה בינה ודעת] היינו בחי' פנימית וא"כ המשכת חב"ד [חכמה בינה ודעת] למטה זהו ענין גלוי הפנימית למטה), וכך ענין ק"ש [קריאת שמע] בלא תפילין

(וכפי שהתבאר לעיל, חכמה, בינה ודעת הן בחינת הפנימיות; אם כן, המשכת חכמה, בינה ודעת למטה היא גילוי הפנימיות למטה.) וזהו גם ענין קריאת שמע בלא תפילין.

כי ק"ש [קריאת שמע] הוא התכוננות בהוי' אחד כלות הנפש בבחי' העלאה ותפילין המשכת אחד על הקלף גשמי ובלא תפילין שלא המשיך כלום כ"א ההעלאה כאלו הקריב עולה בלא מנחה כו' וד"ל [ודי למבין].

קריאת שמע היא התכוננות בכך שהוי' אחד, עד שהנפש נכספת לכלות את עצמה באלקות — בחינת עלייה; ואילו התפילין ממשיכות את בחינת "אחד" על קלף גשמי. כשאין מניחים תפילין, לא נמשכת למטה כלום, ורק יש עלייה — כמו מי שמקריב עולה בלי מנחה וכו'. וד"ל.

וענין הניסוך שהיו מנסכים בשיתין ויורד לתהום הוא ע"פ מ"ש יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים כו'

ענין הניסוך, שהיו מנסכים בשיתין והמים היו יורדים לתהום, הוא על פי הכתוב: "יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים" וכו',

בין מים עליונים למים תחתונים כו' שתחלה היו מים כמים שהיו בחי' מים רוחניים ולא גשמיים (ועיין באלשיך פ' בראשית ע"פ והארץ היתה תהו כו')

"בין מים עליונים למים תחתונים" וכו'. בתחילה היו "מים בתוך מים", שהיו מים רוחניים ולא גשמיים (ועיין באלשיך, פרשת בראשית, על הפסוק "והארץ היתה תהו" וכו');

שהרי כתיב ורוח אלהים מרחפת על פני המים ועיין ברכות בבראשית ס"פ ב' ור"פ תזריע

שהרי כתוב: "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" (ועיין במדרש רבה על בראשית, בסוף פרק ב', ובראש פרשת תזריע),

אלא בחי' מים רוחניים שהוא בחי' חכמה וכנודע בענין אור מים רקיע וכן המים אין להם גוון כלל כו' ומקוה מטהר את הטמאים כו'

אלא היו אלה מים רוחניים, שהם בחינת חכמה, כידוע בענין אור, מים, רקיע. גם למים אין גוון כלל וכו', ו"מקוה מטהר את הטמאים" וכו'.

וביום שני שהבדיל בין מים למים אז מים עליונים נעשו רוחניים יותר משהיו קודם ההבדלה ומים תחתונים נתגשמו להיות מים גשמיים כמשל חבית של יין כשהיא מעורבת עם השמרים אין היין צלול והשמרים אינם גסים כ"כ [כל כך].

ביום השני, כשהבדיל בין מים למים, נעשו המים העליונים רוחניים יותר משהיו לפני ההבדלה, והמים התחתונים התגשמו ונעשו מים גשמיים. הדבר דומה לחבית יין המעורב בשמרים: כשהיין מעורב בהם, הוא אינו צלול והשמרים אינם גסים כל כך.

אבל כשהשמרים נופלים למטה אז היין נעשה צלול והשמרים נעשים גסים מאד כך קודם ההבדלה היו מים במים ואחר ההבדלה מים העליונים נתעלו ברוחני [ברוחניים] ומים התחתונים נתגשמו. אבל כשהשמרים שוקעים למטה, היין נעשה צלול והשמרים נעשים גסים מאד. כך גם לפני ההבדלה היו מים בתוך מים, ואחריה התעלו המים העליונים ברוחניות והמים התחתונים התגשמו.

8 וביום הג' נאמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד הוא התהום שנתרחקו עוד יותר וביום השלישי נאמר: "ייקוו המים שמתחת לשמים אל מקום אחד" — כלומר, אל התהום, שכן הם התרחקו עוד יותר.

כמאמר גער בהן הקב"ה שהוא בחי' גבורות ודינים יותר וצריכים בירור והוא ע"י נביעתן מתחת לארץ מלמטה למעלה מתמתקין (עמ"ש בפ' תולדות ע"פ ויחפ ר' עבדי יצחק ובפ' חקת ע"פ עלי באר כו') כמאמר: "גער בהם הקב"ה". זו בחינה של גבורה ודינים במידה רבה יותר, ולכן הם זקוקים לבירור. הדבר נעשה על ידי נביעתם מתחת לארץ, מלמטה למעלה; כך הם נמתקים [ראו מה שנכתב בפרשת תולדות על [הפסוק] "ויחפרו עבדי יצחק", ובפרשת חוקת על [הפסוק] "עלי באר" וכו'].

וכן לנדה וזבה טהרתן במים חיים דוקא וכן אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] מעין מטהר בכל שהוא (ועיין ע"פ ויקחו אליך פרה).

כך גם טהרתה של נידה ושל זבה היא דוקא במים חיים. וכן אמרו חז"ל: "מעין מטהר בכל שהוא" (וראו על [הפסוק] "ויקחו אליך פרה").

וזהו ענין הנסכים שהיו מנסכים יין ויורד לתהום פי' שע"י גילוי בחי' פנימית יורד ההמשכה גם למטה מטה ונותן בהם כח להיות יכולים גם הם לעלות בקדש. וזהו בקדש הסך נסך כו'.

וזה ענין הנסכים: היו מנסכים יין, והוא היה יורד לתהום. כלומר, על ידי גילוי בחינת פנימיות, ההמשכה יורדת גם למטה מאוד, ונותנת למים כוח שגם הם יוכלו לעלות אל הקדושה. וזהו "בקדש הסך נסך" וכו'.

9 והניסוך הוא ביין דוקא לפי שאין הגבורות נמתקות אלא בשרשן שהוא בחינת בינה דמינה דינין מתערין כו'.

הניסוך נעשה דווקא ביין, משום שהגבורות נמתקות רק בשורשן, שהוא בחינת בינה, "שממנה הדינים מתעוררים" וכו'.

והטעם שיש חילוק בנסכים בין פר לאיל כו' כמ"ש חצי ההין יהיה לפר ושלישית ההין לאיל כו'.

והטעם להבדל שבין הנסכים של פר ושל איל וכו', כמו שכתוב: "חצי ההין יהיה לפר ושלישית ההין לאיל" וכו':

היינו לפי שהמשכה הוא לפי ערך ההעלאה שהעלאת הפר הוא עליית עצמיות פני שור יורד ההמשכה מלמעלה ג"כ ביותר ריבוי חצי ההין

הוא שהמשכה היא לפי ערך ההעלאה. מכיוון שהעלאת הפר היא העלאת עצם פני השור, גם ההמשכה מלמעלה יורדת בריבוי גדול יותר — חצי ההין,

ויוכל להעלות יותר מדרגות התחתונים ודינים הקשים משא"כ האיל והכבש שאינן עצם פני שור גם המשכתו אינו כ"א שלישית ההין או רביעית כו'.

ועל כן היא יכולה להעלות מדרגות רבות יותר מן התחתונים ואת הדינים הקשים. אבל האיל והכבש אינם עצם פני השור, ולכן גם ההמשכה שלהם היא רק שלישית ההין או רביעית ההין וכו'.

(ועיין מענין רביעית ההין בזח"ג [בזהר חלק ג] פ' שלח קס"ב ב'. בלק דף ר"ד א' ע"פ ומספר את רובע ישראל. ומענין חצי ההין ברע"מ [ברעיא מהימנא] ר"פ תשא דקפ"ז ע"ב ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער כ"א פ"ו בענין פי' דודי).

(ועיינו בענין רביעית ההין בזהר חלק ג, פרשת שלח, קס"ב ע"ב; בלק, דף ר"ד ע"א, על הפסוק "ומספר את רובע ישראל". ובענין חצי ההין ברעיא מהימנא, תחילת פרשת [כי] תשא, דף קפ"ז ע"ב; ועיינו בפרי עץ חיים, שער כ"א, פרק ו, בענין פירוש "דודי").

וזהו שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] והשתיה כדת של תורה אכילה מרובה משתיה פי' שההעלאה הוא ברבוי יותר מן ההמשכה וכמארז"ל [וכמאמר רבתינו זכרונם לברכה] אין טפה יורד מלמעלה אלא אי"כ טפיים עולים כנגדו כו'

וזהו שאמרו חז"ל: "והשתיה כדת של תורה" — אכילה מרובה משתייה. כלומר, ההעלאה מרובה מן ההמשכה; וכמאמר חז"ל: "אין טפה יורדת מלמעלה אלא אם כן טפיים עולים כנגדה" וכו'.

ודיל [ודי למבין] ובגמרא (ספ"ד [סוף פרק ד'] דסוכה דמ"ט ע"א) ע"פ וגם יקב חצב בו אלו השיתין ובמא"א [ובמאורי

אור] אות יו"ד סעיף כ"ג דפי יקב יחוד שמות הוי' אלקים שהוא גימטריא יקב

ודי למבין. ובגמרא (סוף פרק ד בסוכה, דף מ"ט ע"א), על הפסוק "וגם יקב חצב בו", נאמר: "אלו השיתין". ובמאורי אור, אות יו"ד, סעיף כ"ג, נאמר ש"יקב" פירושו יחוד שמות הוי' ואלקים, שגימטרייה שלהם היא "יקב".

והיינו כי הרקיע המבדיל בין מים למים הוא שם אלקים ע"ד כי שמש ומגן כו'

כלומר, הרקיע המבדיל בין מים למים הוא שם אלקים, על דרך "כי שמש ומגן" וכו'.

ובנסכים כתיב הסך נסך שכר לה' שממשיכים גילוי שם הוי' שהוא הפנימית להיות משמח שם אלקים

כנ"ל וזהו ע"י יחוד השמות

ובענין הנסכים נאמר: "הסך נסך שכר לה'": ממשיכים גילוי של שם הוי', שהוא הפנימיות, כדי לשמח את שם אלקים, כפי שנתבאר לעיל. והדבר נעשה באמצעות ייחוד השמות,

דהיינו המשכת שם הוי' בשם אלקים והמשכה זו נמשך גם בבחינת מים תחתונים שמתחת לרקיע כו' וזהו וגם יקב חצב בו.

כלומר, המשכת שם הוי' אל שם אלקים; והמשכה זו מגיעה גם לבחינת המים התחתונים שמתחת לרקיע וכו'. וזהו "וגם יקב חצב בו".

10 ועיין עוד מענין יקב בזח"א [בזהר חלק א] ס"פ לך לך דצ"ו ע"ב. וברע"מ [וברעיא מהימנא] פ' משפטים דקט"ז

סע"א [סוף עמוד א] פ"י יקב יחוד קדושה ברכה וע"ש דק"ט ע"א ובפ' פקודי דרס"ב ע"א ועמ"ש מזה סד"ה ואתה מרכבות קדש:

ועיינו עוד בענין יקב בזהר, חלק א, בסוף פרשת לך לך, דף צו ע"ב. וברעיא מהימנא, פרשת משפטים, דף קטז ע"א, מבואר שיקב הוא [ראשי התיבות של] יחוד, קדושה וברכה; ועיינו שם, דף קטז ע"א, ובפרשת פקודי, דף רסב ע"א. ועיינו גם במה שנכתב על כך בסוף המאמר המתחיל "ואתה מרכבות קודש".

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/shelach/6/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק